

Stockholm 2023-09-26

Dialogmöte kring regeringens uppdrag att utreda behovet av att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet

Tack för att vi fick delta på dialogmötet rörande regeringens uppdrag att utreda behovet av att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet. Med detta brev vill vi komplettera de muntliga inspel som gavs vid mötet.

Inspel kring gällande rollfördelning och lagstiftning

- Eventuell ny lagstiftning kring säkerhet och trygghet för busstrafiken behöver i god tid diskuteras och förankras med oss i bussbranschen. Busstrafikens villkor och förutsättningar skiljer sig stort i Sverige. Busstrafiken i Stockholm är väsensskild från den som exempelvis bedrivs i Kiruna. Ny lagstiftning måste också, i de fall den är förenad med nya kostnader för trafikföretagen, åtföljas av finansiering från lagstiftarens sida.
- Då drygt 90% av den svenska busstrafiken handlas upp av offentliga aktörer, i första hand landets regioner, är de villkor som ställs upp i dessa upphandlingar ofta avgörande för bussföretagens förmåga och förutsättningar. Rollfördelningen och ansvaret bygger på god samverkan och förståelse för respektive parts förutsättningar och förmågor. Sedan 2008 finns ett arbete inom den svenska kollektivtrafiken där offentliga beställare och trafikföretag gemensamt tar fram branschrekommendationer och vägledningar kring upphandling av kollektivtrafik¹. Det är viktigt att de skarpa krav som ställs i upphandlingar av busstrafik är branschgemensamma och/eller har stöd i lagstiftning. Säkerhet och skydd är områden där förutsättningarna ska vara lika för alla aktörer som deltar i en offentlig upphandling. Här diskuteras just nu hur vi på bästa sätt inkluderar frågor om säkerhet och beredskap i arbetet liksom i de modellavtal och vägledningar som publiceras öppet på vår gemensamma publika webbplats. Trafikverket har till och från deltagit i arbetet och vi ser positivt på att de tar en mer aktiv roll i detta arbete framöver.
- Bussen är idag det trafiksäkraste fordonet på väg. Bakgrunden är ett idogt och engagerat arbete kring säkerhetsfrågor i bussbranschen. Men vi behöver framöver stöd för att kunna upprätthålla branschens goda säkerhetskultur. Idag behandlas bussar som exempelvis kör tågersättande trafik eller kommersiell linjetrafik ofta nonchalant vid många terminaler och bytespunkter runt om i landet. Det innebär ofta sämre säkerhet, tillgänglighet och komfort för bussresenärerna och risker avseende säkerhet och skydd. Här finns utrymme för förbättring.

Vad branschen redan gör – och vad vi kan göra med ändrade förutsättningar

Landets bussföretag arbetar dagligen med frågor relaterade till säkerhet och skydd. Beroende på vilket typ av busstrafik som avses har bussföretaget större eller mindre rådighet över situationen.

¹ <https://www.svenskkollektivtrafik.se/partnersamverkan/kolla/>

Arbetet är dock alltid beroende av ett nära samspel med andra aktörer såsom myndigheter, väghållare, offentliga upphandlare eller beställare. Som exempel på detta förtjänar följande att lyftas fram:

- Bussbranschens medarbetare har en viktig roll i arbetet för säkerhet och skydd i kollektivtrafiken. Här vill vi från bussbranschen rikta regeringens uppmärksamhet på de åtgärder som behövs för att minska bristen på bussförare då möjligheten att rekrytera kompetenta förare försvåras av den akuta och accelererande bussförarbristen. I sammanhanget vill vi också från förbundets sida lyfta fram det arbete vi sedan många år bedriver tillsammans med Svenska Taxiförbundet och Sveriges Åkeriföretag kring BKY. Behörighetskontroll Yrkestrafik BKY är ett kostnadseffektivt digitalt system för kontroll av förarbehörigheter och trafikillstånd utvecklat av Svenska Taxiförbundet och Transportstyrelsen i samarbete med Sveriges Bussföretag och Sveriges Åkeriföretag².
- De demonstrationsprojekt³ som genomförts kring bland annat geofencing på olika platser i Sverige ser vi som en utmärkt väg att fortsätta på i syfte att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet. Erfarenheterna hos våra medlemsföretag som aktivt deltagit i arbetet är i huvudsak goda. Här finns möjlighet att gå vidare med fler insatser och fördjupade dialoger kring tekniken.
- Vi har inom Sveriges Bussföretag utvecklat flera vägledning och guider med fokus på säkerhet och skydd för våra medlemsföretag, deras kunder och samarbetspartners som t ex föreningar och företag som beställer buss. Materialet är kostnadsfritt att använda för våra medlemsföretag och deras kunder. Här finns också omfattande material för exempelvis skoltrafik som kan nyttjas av skolor och kommuner. Materialet uppdateras regelbundet. Vi delger gärna Trafikverket och Transportstyrelsen materialet i sin helhet om så önskas.

Fortsatt dialog

Avslutningsvis vill vi poängtera att vi gärna framledes medverkar med kunskap och inspel i detta regeringsuppdrag. Framför allt ser vi fram emot en dialog kring arbetet med utformning och förslag på process för framtagande av ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd, utifrån rekommendationen i Europeiska kommissionens meddelande COM (2018) 470 slutlig. Sveriges Bussföretags medarbetare Erik Risberg kommer också i egenskap av ledamot i NRJK följa det konkreta arbetet nära.

För vidare frågor hänvisas i första hand till vår branschchef Anna Grönlund som också deltog på mötet. Ni når henne på 070-612 71 74 eller på anna.gronlund@transportforetagen.se

Med vänlig hälsning,

Marcus Dahlsten

VD Sveriges Bussföretag och Transportföretagen

² <https://www.bky.se/>

³ <https://www.transportforetagen.se/om-oss/sveriges-bussforetag/branschfragor/trafiksakerhet/>